

Značaj standardizacije u Evropi i Republici Srbiji

Novi Sad,
16. novembar 2010

Standardizacija je potreba

- ▶ Stvaranja uslova za stabilno snabdevanje tržišta
- ▶ Obezbeđenja konkurentnosti na globalnom tržištu
- ▶ Uspostavljanje efikasne zaštite potrošača (zdravlje, bezbednost, ekonomski interesi)
- ▶ Zaštita životne sredine

Standardi kao prihvatanje najbolje dokazane prakse

- ▶ Standardi nastaju i razvijaju se kao rezultat dostignuća u nauci i tehnici, kao i na osnovu iskustva i dobre prakse u svim oblastima.
- ▶ Standardi se donose kada istovremeno postoji potreba za njima i zainteresovane strane žele da učestvuju u procesu njihovog donošenja.
- ▶ Standard je dokument koji sadrži karakteristike i zahteve za proizvod, postupke proizvodnje ili metode ispitivanja i ocenjivanja usaglašenosti proizvoda sa zahtevima.
- ▶ Primena standarda je dobrovoljna, osim u slučaju kada se na njih ekskluzivno pozivaju tehnički propisi.

Standardi rešavaju veliku svetsku bol

- ▶ Korišćenjem standarda u proizvodnji i pružanju usluga povećavaju se efikasnost i efektivnost procesa i podiže kvalitet proizvoda i usluga
- ▶ Time se istovremeno izlazi u susret potrebama *korisnika* proizvoda i usluga i doprinosi podizanju nivoa njihovog zadovoljstva.
- ▶ Zahtevi standarda treba da se odnose prvenstveno na performanse, a ne na oblik, način izrade i sl. (tj. oni ne smeju da ograničavaju kreativnost proizvođača i sprečavaju razvoj tehnologija)
- ▶ Primenom standarda vrši se transfer tehnologija iz razvijenih zemalja u zemlje u razvoju i tranziciji

Standardi su deo našeg svakodnevnog života

- ▶ obezbeđuju da proizvodi odgovaraju svojoj nameni;
- ▶ povećavaju bezbednost proizvoda i usluga;
- ▶ predstavljaju osnovu za poboljšanje kvaliteta proizvoda i usluga;
- ▶ olakšavaju trgovinu između različitih zemalja i doprinose uklanjanju tehničkih prepreka trgovini;
- ▶ doprinose očuvanju zdravlja i zaštiti životne sredine;
- ▶ omogućavaju interoperabilnost tehničkih sistema;
- ▶ omogućavaju kompatibilnost i zamenljivost;
- ▶ olakšavaju sporazumevanje, itd. itd.

Problemi standardizacije

- ▶ Tvorc standarda ne žive od prodaje svog rada (dotirani su) pa nisu previše zainteresovani ni da prodaju svoj rad, jer se ne nagrađuju po učinku
- ▶ Marketing standardizacije je slab
- ▶ Ponuda standarda daleko prevazilazi potražnju
- ▶ Nedovoljan kontakt sa konzumentima standarda, baziran na dobrovoljnosti
- ▶ Standardizacija je dobrovoljna aktivnost u kojoj zainteresovane strane učestvuju bez naknade
- ▶ Standardi se donose konsenzusom, koji se ponekad sporije postiže (potrebno je vreme i strpljenje)

Institut za standardizaciju Srbije

- ▶ Danas je ISS javna ustanova koja radi na osnovu Zakona o standardizaciji (2009) i Odluke o izmenama i dopunama osnivačkog akta Instituta za standardizaciju Srbije (2009)
- ▶ Osnivač Instituta je Vlada Republike Srbije
- ▶ Nadzor nad radom Instituta u obavljanju navedenih poslova vrši ministarstvo nadležno za poslove standardizacije, a sada je to Ministarstvo za ekonomiju i regionalni razvoj.
- ▶ Sada u Institutu rade 62 zaposlena – a trebalo bi 71.
- ▶ Od 1. 9. 2010. godine Institut se prvi put bavi isključivo standardima i standardizacijom (osnovnom delatnošću).

Istorijat

- ▶ Institut za standardizaciju Srbije je pravni sledbenik:
 - ▶ Zavoda za standardizaciju (2006-2003)
 - ▶ Saveznog zavoda za standardizaciju (2003-1978)
 - ▶ Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju (1978-1962)
 - ▶ Savezne komisije za standardizaciju (1962-1946)
- ▶ Prema podacima Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO), još 1939. godine postojao je neki oblik institucionalne nacionalne standardizacije u tadašnjoj Kraljevini Jugoslaviji

Delatnost

- ▶ Institut donosi, objavljuje, preispituje i povlači srpske standarde
- ▶ daje tumačenje srpskih standarda
- ▶ obezbeđuje usaglašenost srpskih standarda sa međunarodnim i evropskim standardima
- ▶ vodi registar donetih i povučenih srpskih standarda
- ▶ učestvuje u izradi i preispitivanju međunarodnih i evropskih standarda i saraduje sa međunarodnim i evropskim organizacijama za standardizaciju
- ▶ obezbeđuje dostupnost javnosti donetih i povučenih srpskih standarda i deluje kao informativni centar za standarde
- ▶ promoviše primenu srpskih standarda

Članstvo u međunarodnim i evropskim organizacijama za standardizaciju

- ▶ Međunarodnoj organizaciji za standardizaciju (ISO), u kojoj ima status punopravnog člana od 1950. godine
- ▶ Međunarodnoj elektrotehničkoj komisiji (IEC), u kojoj ima status punopravnog člana od 1953. godine
- ▶ Međunarodnom IEC sistemu za ispitivanje usaglašenosti i sertifikaciju (IECEE), punopravni član od 1985. godine
- ▶ Evropskom komitetu za standardizaciju (CEN), pridruženi član od januara 2008. godine
- ▶ Evropskom komitetu za elektrotehničku standardizaciju (CENELEC), pridruženi član od oktobra 2005. godine.

Institut kao karika za članstvo u EU

- ▶ Za članstvo Srbije u EU neophodno je da ISS postane punopravni član Evropskog komiteta za standardizaciju (CEN) i Evropskog komiteta za elektrotehničku standardizaciju (CENELEC)
- ▶ Najteži od devet uslova za to je harmonizacija 80% srpskih standarda sa evropskim standardima
- ▶ U ovom trenutku harmonizovan je 9.541 srpski standard, što nas dovodi na pola zadatog puta.
- ▶ Plan je da se do kraja 2012. godine ispuni uslov da Institut postane punopravni član CEN-a i CENELEC-a

Novi sajt Instituta – 14. oktobra 2010. godine

preglednost, brzi pristup svim potrebnim informacijama, uživanje u korišćenju, ispunjavanje potreba

Funkcije:

- ▶ Informativna
- ▶ Pretraživačka
- ▶ Prodajna

Slide 10

IA1 2008 je proslavljena 20ta ggodišnjica ISO 9001 standarda, prvi put Generalni sekretar ISO komiteta dolazi u neku zemlju sa teritorije bivše SFRJ

Ivić Aleksandar, 11/15/2010

Za kraj

- » Institut je uspostavio sisteme menadžmenta prema standardima SRPS ISO 9001 i ISO/IEC 27001.
- » Sertifikacija oba sistema biće izvršena od 1. do 3. 12. 2010. godine od strane sertifikacionog tela DQS.
- » Institut je organizovan slično udruženju i sada ima 89 članova (pravnih i fizičkih lica). Jedan od ciljeva kvaliteta Instituta je da se poveća broj njegovih članova.
- » Institut ima intenzivnu i uspješnu saradnju sa svim ministarstvima koja donose tehničke propise.